

Norwegian Centre of Expertise
MARITIME

BREAKINGTM WAVES

DRIFTSRAPPORT 2011

Norwegian
Centres of Expertise

NORSKE KLYNGER I VERDENSTOPPEN NORWEGIAN WORLD-CLASS CLUSTERS

14 DESIGNSELSKAP
DESIGN COMPANIES

15 REDERIER
SHIPOWNING COMPANIES

17 SKIPSVERFT
SHIPYARDS

160 UTSTYRSLEVERANDØRER
SHIP EQUIPMENT SUPPLIERS

20 000 DYKTIGE MEDARBEIDERE
SKILLED EMPLOYEES

46 000 000 000 NOK OMSETNING I 2010
NOK TURNOVER IN 2010

EN VERDENsledende MARITIM KLYNGE

Norwegian Centres of Expertise programmet har som mål å utløse og forsterke innovasjonsprosesser i regionale næringsklynger. Dette skal skje gjennom et nært samarbeid mellom bedriftene i klyngen, forsknings- og utviklingsaktører, og relevante offentlige partnere.

NCE satsingen retter seg mot de mest dynamiske næringsklyngene som har forutsetninger og ambisjoner om å bli anerkjent som 'world class clusters'. Programmet gjennomføres i samarbeid mellom

Innovasjon Norge, SIVA og Forskningsrådet – med førstnevnte som hovedansvarlig. Programmet er finansiert med midler fra Nærings- og handelsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet. NCE'ene mottar også midler fra sine respektive fylkeskommuner, enkeltstående kommuner og ikke minst næringsaktørene.

Den maritime klyngen på Møre er verdensledende innen design, bygging, utrustning og drift av avanserte fartøy for den globale oljeindustrien. Klyngen fikk status som Norwegian Centre of Expertise Maritime i 2006 og er en av de største og mest komplette næringsklyngene i Norge. Innovasjonsselskapet Ålesund Kunnskapspark AS (ÅKP) er fasilitator for NCE Maritime.

ONE WORLD-LEADING MARITIME CLUSTER

The "Norwegian Centres of Expertise" programme aims to trigger and enhance innovation processes in regional clusters. This is achieved through close cooperation between companies in the cluster, research and development centres, and relevant government partners.

The NCE initiative is directed towards the most dynamic industrial clusters with the potential and the ambition to be recognized as 'world class clusters'. The program is conducted in collaboration with Innovation Norway, SIVA and the Norwegian Research Council – under the formal leadership of Innovation Norway. The program is financed by the Ministry of Trade and

Industry, and the Ministry of Local and Regional Development. In addition, the NCE's receive funding from their respective counties, some municipalities, as well as the industry.

The maritime cluster in Møre is world-leading in designing, building, equipping and operating advanced offshore vessels for the global oil industry. The cluster was awarded the status as Norwegian Centre of Expertise Maritime in 2006, and remains one of the largest and most complete industrial clusters in Norway. The Innovation Company Ålesund Knowledge Park AS (ÅKP) is acting as facilitator for NCE Maritime.

NORWEGIAN CENTRE OF EXPERTISE - MARITIME

Bedriftene i NCE Maritime klyngen sysselsetter direkte over 20.000 mennesker, omsetter for over 46 milliarder kroner (2010) og står bak mer enn halvparten av de største og mest avanserte offshorerefartøyene i verden. Spesielt er det også at klyngen består av en komplett verdikjede - med aktører innen rederi, skipsdesign, skipsbygging, utstysproduksjon, forskning, utdanning, bank og finans.

Med sin unike ekspertise innen det strategisk viktige segmentet avanserte marine operasjoner er den maritime klyngen på Møre en viktig kompetansehøhub i den globale maritime verdikjeden knyttet til olje- og gassutvinning offshore.

Dagens bedrifter konkurrerer om talentene, kundene, kapitalen og oppmerksomheten – alt som påvirker innovasjonstakten, markedandelen og resultatgraden. NCE Maritime opplever at samhandlingen i vår maritime klynge har en positiv effekt på alle disse områdene.

7 SMARTE MÅL

NCE Maritime har satt seg 7 smarte mål som vi arbeider for å oppnå. Målene er SMARTE fordi de er Spesifikke, Målbare, Ambisiøse, Realistiske, Tidfestede og Etterprøvbare:

1. Styrke klyngens samhandling
2. Øke klyngens innovasjonstakt
3. Øke tilgangen på høyt kvalifisert arbeidskraft
4. Øke tilgangen på forskningskapasitet og infrastruktur
5. Styrke klyngens internasjonale attraksjon
6. Øke kunnskap om klyngen og klyngens utviklingsområder
7. Styrke klyngens konkurransevne gjennom effektivisering

I 2011 har NCE Maritime organisert sin virksomhet i to aktive fagfora – Forum for Innovasjon, Forskning og Utdanning og Forum for Omdømme og Internasjonalisering. I tillegg har vi et tredje flerfaglig forum for inkubasjon: et begrep som står sentralt i NCE Maritime sin helhetlige virksomhet.

The companies in the NCE Maritime cluster employ directly over 20,000 people and have a combined turnover of over NOK 46 billion (2010). Together, they stand behind more than half of the largest and most advanced offshore vessels in the world. It is also interesting to note that the cluster consists of a complete value chain - with players in shipping, ship design, shipbuilding, equipment manufacturing, research, education, banking and finance.

Thanks to the cluster's unique expertise in the strategically important segment advanced marine operations, it has become an important knowledge hub in the global maritime value chain related to offshore oil and gas.

Today, the companies compete for talent, customers, capital, and attention – in other words, anything that affects the innovation rate, market share or profit level. NCE Maritime shares the opinion that the close interaction in our maritime cluster has a positive effect on all these factors.

7 SMART GOALS

NCE Maritime has set itself 7 smart goals, which it works to achieve. The objectives are called SMART because they are Specific, Measurable, Ambitious, Realistic, and Time-bound:

1. *Strengthen the cooperation in the cluster*
2. *Increase the cluster's innovation rate*
3. *Increase access to highly qualified labour*
4. *Increase access to research capacity and infrastructure*
5. *Broaden knowledge of the cluster and the cluster's development opportunities*
7. *Strengthen the cluster's competitiveness by means of rationalisation*

In 2011, the work of NCE Maritime was organised into two active fora - Forum for Innovation, Research and Education, and Forum for Reputation and Internationalization. In addition, we have a third, multi-disciplinary forum, working in the field of incubation: a concept that is central to NCE Maritime's work as a whole.

KUNNSKAPSSAMFUNNET THE KNOWLEDGE SOCIETY

PER ERIK DALEN | NCE MARITIME

Globalisering gir både muligheter og utfordringer. Sammen med større markeder kommer også tøffere konkurranse, som tvinger inn radikal endring i måten en agerer for å opprettholde sin ledende posisjon. Det siste året har NCE Maritime deltatt i et stort nasjonalt arbeid ledet av professor Torger Reve under tittelen «Et kunnskapsbasert Norge». En av konklusjonene av dette arbeidet, som blir publisert i januar 2012, vil antakelig vi som høykostland må satse på kunnskap for vinne konkurransen.

For den maritime klyngen dreier det seg om to hovedgrupper av kunnskap. For det første har vi den erfaringsbaserte kompetansen som har brakt næringen dit den er i dag. Det er helt klart at med en næring som er blitt så global ligger der utfordringer i å få kompetansedytten til å fungere over landegrensene og mellom kulturer. Norsk kultur med flate organisasjoner og stor grad av uformell kommunikasjon er et nasjonalt fortrinn som vi må påse opprettholdes og forsterkes. Dette er kanskje en av de konkurransefortrinn vi har som er vanskeligst for våre konkurrenter å kopiere. I NCE Maritime har vi en rekke aktiviteter som bidrar til at denne egenskapen videreføres og forsterkes.

For det andre vil en verdensledende næringsklynge også ha behov for formalkompetanse i form av spisset utdanning og forskning innenfor de områdene klyngen fokuserer på. Det er derfor viktig at de regionale utdanningsinstitusjonene gis de rammer som trengs for å utvikle riktig utdanningsstilbud tilpasset til behovene i næringsklyngen. Det er viktig å styrke den regionale anvendte forskningen, samtidig som det bygges tette relasjoner mot ledende forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt.

I en kunnskapsbasert maritim klynge som opererer globalt og som er avhengig av en høy innovasjonshastighet, er det avgjørende at personell innenfor alle kategorier blir løpende oppdatert på både erfarings- og formalkunnskap. Derfor har NCE Maritime, i tillegg til sitt kompetanserettete arbeid i regionen, engasjert seg i den nasjonale debatten og anmodet myndighetene om en forsterket satsing på etter- og videreutdanning.

Vi mener at våre aktiviteter og foreslåtte tiltak vil bidra til å møte noen av de utfordringene som kommer med globaliseringen, slik at klyngen fungerer som en «maritim kompetansehub i globale verdikjeder»

Globalization provides both opportunities and challenges. It increases the size of the markets, but it also brings tougher competition, imposing a radical change in the way one acts in order to maintain one's leading position. In the past year, NCE Maritime was part of a national project called "A knowledge-based Norway", led by Professor Torger Reve. One of the conclusions of this work, which will be published in January 2012, is expected to be that we, as a high-cost country, should focus on knowledge if we are to win in the global competition.

For the maritime cluster, there are two main categories of knowledge we need to focus on. On one hand, we have the experience-based expertise, which has brought the industry to where it is today. Obviously, with an industry that has become so global, there would be challenges in getting the expertise to flow across borders and between cultures. The Norwegian business culture, with its flat organization and a high degree of informal communication, is a competitive advantage which we must preserve and reinforce. This is possibly the competitive advantage we have which our competitors will find hardest to copy. At NCE Maritime, we have a number of activities designed to secure and strengthen this particular property.

On the other hand, a world-leading cluster also needs formal qualification, in the form of specialised research and education in the cluster's focus areas. It is therefore crucial that the regional educational institutions are given the framework they need in order to develop appropriate educational programs, tailored to the needs of the cluster. It is important to strengthen the applied research in the region, while building close relationships with leading research institutions nationally and internationally.

In a knowledge-based maritime cluster that operates globally and relies on a high innovation rate, it is critical that personnel of all categories continuously update their qualification: both in terms of experience and formal knowledge. Therefore, in addition to its work to strengthen the competence levels in the region, NCE Maritime has become engaged in the national debate on the subject, and has requested from the authorities a reinforced effort in the area of lifelong learning.

We believe that our activities and the measures we propose will contribute to meet some of the challenges that come with globalisation, making the cluster a true "maritime knowledge hub in global value chains."

NCE MARITIME: VÅRE ERFARINGER NCE MARITIME: OUR EXPERIENCES

” **MARIANNE SYNNES**, REKTOR, HØGSKOLEN I ÅLESUND
RECTOR, AALESUND UNIVERSITY COLLEGE

NCE Maritime gir finansiell støtte og innhenter førstehåndsekspertise til ulike innovasjonsprosjekter og forsknings- og utdanningsaktiviteter. Dette bidrar til å skape et kreativt miljø på campus og forsterker samspeilet med industrien.

NCE Maritime provides financial support for, and injects first-hand expertise into various innovation projects and research and education activities. This contributes to establish a creative environment on campus, and strengthens the interplay with the industry.

” **ROGER DRØNNEN**, GRÜNDER, CEBRUM AS
ENTREPRENEUR, CEBRUM AS

Som en del av satsingen for å øke klyngens innovasjonstakt, hjelper NCE Maritime til med at nyetablerte bedrifter kan realisere sitt potensial.

As part of its efforts to increase the cluster's innovation rate, NCE Maritime supports newly established companies so that they can realize their potential.

” **ARNE MONSHOLM**, ADM. DIR. OFFSHORE SIMULATOR CENTRE AS
CEO OFFSHORE SIMULATOR CENTRE AS

Det er et konkurransefortrinn å være en del av den maritime klyngen på Møre. Ved å skape arena for åpen utveksling og diskusjon styrker NCE Maritime båndene mellom bedrifter og mennesker og bidrar til å omsette klyngens erfaringsbaserte kompetanse.

Being a part of the maritime cluster in Møre is a competitive advantage. By creating an arena for open exchange and discussion, NCE Maritime strengthens the bonds between companies and people, and stimulates the creation of new applications for the cluster's experience-based expertise.

” **LARS CONRADI ANDERSEN**, STYRELEDER I YOUNGSHIP MØRE
CHAIRMAN OF THE BOARD, YOUNGSHIP MØRE

Som initiativtaker og viktig støttespiller av YoungShip Møre bidrar NCE Maritime til å styrke kompetansen og nettverket blant de yngre ansatte i den maritime klyngen og gjør integreringen av høyt utdannede nykommere lettere.

As the initiator and key supporter of YoungShip Møre, NCE Maritime contributes to strengthen the competence level and network among the younger employees in the maritime cluster, and makes the integration of highly educated newcomers easier.

” **NJÅL SÆVIK**, ADM. DIR. HAVILA SHIPPING ASA
MANAGING DIRECTOR HAVILA SHIPPING ASA

NCE Maritime arrangerer spennende faglige konferanser, som styrker nettverket og sprer viktig informasjon og budskap. Ålesundkonferansen har de siste årene blitt til en obligatorisk møteplass for offshore rederinæringen.

NCE Maritime organises exciting specialised conferences, which strengthen the network and spread important news and information. The Ålesund Conference has become a mandatory meeting for the offshore shipping industry.

” **VILMAR ÆSØY**, GAVEPROFESSOR, HØGSKOLEN I ÅLESUND
PROFESSOR, AALESUND UNIVERSITY COLLEGE

Økende energiknapphet og miljøfaktorer vil i stadig større grad påvirke og styre teknologiutviklingen i maritim sektor. Høy innovasjonstakt, vilje til å tenke nytt og evnen til å implementere ny teknologi, er viktige faktorer for klyngens konkurranseevne.

The declining availability of energy sources, together with environmental considerations, will increasingly influence and orient technology development in the maritime sector. High rate of innovation, readiness to question traditional thinking, and the ability to implement new technology, are important factors for the cluster's competitiveness.

HVEM ER NCE MARITIME? WHO IS NCE MARITIME?

Som en del av innovasjonsselskapet Ålesund Kunnskapspark nyter NCE Maritime godt av den brede kompetansen og nettverket til sin fasilitator. Menneskene som jobber med den maritime klyngen på Møre har ulik og komplementær bakgrunn og kombinerer bred og lang erfaring med spisset høy utdanning. Dette gir en gunstig mikse av erfaringsbasert- og formalkompetanse, som også kjennetegner den maritime klyngen i regionen.

NCE Maritime ledes av en godt balansert styringsgruppe som består av nøkkelpersoner fra det maritime miljøet i regionen, fylkeskommunen og Høgskolen i Ålesund.

Totalt sett gjør dette at teamet som jobber med NCE Maritime er meget fleksibelt og har evnen til å reagere raskt på innspill fra ulike bransjer, kunnskapsmiljøer og deler av verden, for så å omstille de til nye muligheter for den maritime klyngen på Møre.

As part of the innovation company Ålesund Knowledge Park, NCE Maritime benefits from the broad expertise and network of its facilitator. The people who work with the maritime cluster of Møre have diverse and complementary backgrounds, and combine broad experience with specialised higher education. This creates a successful mix of experience-based and formal competence, which we also see at the maritime cluster in the region.

NCE Maritime is led by a well-balanced steering committee consisting of key figures from the maritime industry in the region, the county, as well as Aalesund University College.

All this makes the team working with NCE Maritime very flexible, and gives it the ability to respond quickly to input from various industries, knowledge communities and parts of the world, transforming it into new opportunities for the maritime cluster in Møre.

01

02

03

04

05

06

07

STYRINGSGRUPPEN / STEERING COMMITTEE

01 MAGNE AARSET styreleder, Ålesund Kunnskapspark / Chairman of the Board, Ålesund Knowledge Park AS **02 MARIANNE SYNNES** Rektor, Høgskolen i Ålesund / Rector, Aalesund University College **03 ANDERS ALMESTAD** President – Offshore, Rolls-Royce Marine / President – Offshore, Rolls-Royce Marine **04 GUNNVOR ULSTEIN** CEO, Ulstein Group **05 ROY REITE** CEO, STX OSV **06 KARL JOHAN BAKKEN** CEO, Farstad Shipping **07 BERGLJOT LANDSTAD**, regional og næringsjef, Møre og Romsdal fylke / Industry manager, Møre og Romsdal county

TEAM NCE MARITIME BESTÅR AV / TEAM NCE MARITIME CONSISTS OF

01 PER ERIK DALEN Per Erik Dalen, Adm.Dir. Ålesund Kunnskapspark/NCE Maritime / Adm. Dir. Ålesund Knowledge Park /NCE Maritime **02 KJELL MOLTU-JACOBSEN** Leder av Inkubasjonsaktiviteten, Administrasjon, Økonomi, Rapportering / Head of the incubation work, Administration, Finance, Reporting **03 ANTONIA GUIGOVA** Forumsleder for Omdømme og Internasjonalisering / Reputation and Internationalisation Manager **04 HANS-PETTER HILDRE** Forumsleder for Innovasjon, Forskning og Utdanning / Innovation, Research and Education Manager **05 ARNE MEHL** – Seniorrådgiver Inkubasjon / Senior advisor Incubation **06 REIDUN MONSHOLM** Prosjektleder Sunnmøre i framtida / Project Manager Sunnmøre in the Future **07 ODDVAR SKARBØ** Seniorrådgiver Internasjonale prosjekter / Senior advisor International projects **08 TROND LERVIK** Prosjektleder Inkubasjon / Project Manager Incubation **09 ROBERT VOLDNES** Leder Industri-inkubator Søre Sunnmøre / Manager of Southern Sunnmøre Industry incubator **10 LARS GJØRSVIK** Leder Industri-inkubator Nordre Sunnmøre / Manager of Northern Sunnmøre Industry incubator

I tillegg leies inn kompetanse i enkeltprosjekter fra Høgskolen i Ålesund, Sintef Bedriftsutvikling, eller andre relevante kompetansemiljøer i Norge eller i utlandet. In addition to our own team, additional ad hoc expertise is hired from relevant knowledge agencies and institutions in Norway or abroad, such as Aalesund University College, SINTEF Business Consulting, or others.

NCE MARITIME KLYNGEN - STATUS OG VEIEN VIDERE

NCE MARITIME CLUSTER - STATUS AND THE WAY FORWARD

KLYNGEANALYSE 2011 / CLUSTER ANALYSIS 2011

ARILD HERVIK

PROFESSOR MØREFORSKNING /
PROFESSOR MØRE RESEARCH

ODDMUND ØTERHALS

FORSKNINGSLEDER MØREFORSKNING /
RESEARCH DIRECTOR MØRE RESEARCH

”Kinaeffekten” som dro oss opp fra krisen i 2009 og gjennom finanskrisen vil fortsatt gi positive markedsutsikter fremover. Oljeselskapene har fortsatt store investeringsplaner offshore, men lavere rater for rederiene og stor uro i finansmarkedene gir usikkerhet knyttet til rederienes evne og vilje til nykontrahering på kort sikt.

The “China effect” that pulled us out of the crisis in 2009 and through the financial crisis in 2009 will continue to have a positive impact on the market outlook also in the times ahead. The oil companies continue to have sizeable investment plans offshore. However, lower rates for the shipping companies and considerable unrest in the financial markets bring uncertainty about the companies’ ability and willingness to order new vessels in the near future.

MARKEDET / THE MARKETS

JARAND RYSTAD

DAGLIG LEDER OG PARTNER RYSTAD ENERGY /
MANAGING PARTNER RYSTAD ENERGY

” Det har vært en enorm letesuksess på sokkelen over de siste 4 år og Norge er nå på verdenstoppen i leting - kun Brasil er større. Derfor får vi et høyt aktivitetsnivå fremover, med 80 nye felt, hvorav 25 nye plattformen. Norge er verdens største offshore marked og vil vokse fra 185 mrd til 320 mrd i løpet av fem år. I tillegg til et sterkt hjemmemarked er den maritime klyngen på Møre godt posisjonert for internasjonal vekst. UK, Australia og Vest Afrika er tre viktige markeder. Det gjelder også Brasil og Gulf of Mexico, men der kan det være en utfordring å få gode nok marginer.

Over the past 4 years, there has been a tremendous exploration success on the shelf and Norway is now the lead within exploration - only Brazil is larger. This will lead to a high level of activity, with 80 new fields, of which 25 new platforms. Norway is the world’s largest offshore market and will grow from NOK 185 billion to NOK 320 billion over the next five years. In addition to a strong domestic market, the maritime cluster in Møre is well-positioned for international growth. The United Kingdom, Australia and West Africa are among the most important markets for the coming years. This also applies to Brazil and the Gulf of Mexico, but the last two may present a challenge in getting good enough margins.

SUNNMØRE I FRAMTIDA / SUNNMØRE IN THE FUTURE

REIDUN MONSHOLM

PROSJEKTLEDER SUNNMØRE I FRAMTIDA /
PROJECT MANAGER SUNNMØRE IN THE FUTURE

” Sunnmøre har en innovativ og verdensledende maritim klynge, sterke utdannings- og forskningsmiljøer og gode forutsetninger for framtidig vekst. Men, for at regionen – og næringslivet – skal kunne lykkes også i framtida, må en bl. a. styrke kompetansen i skolen, løse viktige samferdselsutfordringer, øke kulturtilbudet og skape flere unike opplevelser.

Med andre ord er det viktig å gjøre regionen attraktiv for høyt utdannede og kompetente mennesker som kan tenke seg å bo på Sunnmøre, og ikke minst klare å beholde disse slik at de blir værende. Dette er oppgaver prosjektet Sunnmøre i framtida jobber kontinuerlig med å løse.

The region of Sunnmøre has an innovative, world-class maritime cluster, strong education and research centres, and good prospects for future growth. However, if the region - and its industry - shall continue being successful in the future, one needs to strengthen the competence level in the school system, address major transport challenges, increase the choice of cultural activities on offer, and create a greater variety of unique experiences.

In other words, it is important to make the region attractive for highly educated and competent people, so that they would consider moving to Sunnmøre - and staying. These are some of the tasks the project Sunnmøre in the future is working with.

INKUBASJON INCUBATION ACTIVITY

Inkubasjon er en prosess hvor idéhavere og gründere blir tilbudt profesjonell assistanse i forbindelse med etablering og utvikling av ny virksomhet med potensial for betydelig vekst.

Hensikten med inkubasjon er å legge til rette for en positiv verdiutvikling av nye vekstbedrifter i oppstartsfasen hvor de fleste investorer opplever risikoen som for høy for å investere. Inkubasjon kan bestå av tilbud om opplæring og rådgivning, bruk av verktøy og modeller og mulighet for investeringskapital. Ofte tilbys lokaler, kontorservice og et samarbeid med andre inkubatorbedrifter i tillegg til nettverk av erfarte næringslivsfolk som mentor, styremedlemmer eller investorer. Ålesund Kunnskapspark har et av Norges mest komplette inkubasjonstilbud for gründere og står bak en rekke suksesshistorier i regionen. Både offentlige og private instanser finansierer inkubasjonsvirksomheten til ÅKP - som også viser sitt samfunnsansvar ved selv å delta i finansieringsspleiselaget.

Incubation is a process where entrepreneurs and people with business ideas receive professional assistance for the establishment and development of new businesses with significant potential for growth.

The purpose of incubation is to facilitate the positive development of new fast growing companies during the start-up phase, when most potential investors consider the risk as being too high. The incubation solution offers training, counselling, use of tools and models, and access to investment capital. Premises, office services and cooperation with other incubator companies are often included in the package in addition to access to a network of experienced business people who could step in as mentors, board members or investors. Ålesund Knowledge Park has one of the most complete incubation systems in Norway, and stands behind a number of success stories in the region. Both public and private entities contribute to finance the incubation activity at ÅKP - which demonstrates a strong commitment to social responsibility by participating in the financing.

PREINKUBASJONSFASEN

I denne fasen foregår bearbeiding av nye forretnings- og produktidéer, identifisert gjennom aktivt søk i etablerer- og utviklingsmiljø, eller etter henvendelser fra gründere som søker bistand. Vurderinger av idé, gründerpotensial, marked og en rekke andre elementer ender opp i en forretningsplan som har selskapseablering som mål. Gründeren følges opp og får assistanse på prosess og løsninger. Dette arbeidet er normalt gründer prosjektleder og utvikler

INKUBATORFASE

Etter vellykket pre-inkubasjonsfase kan det søkes for opptak i Ålesund Kunnskapspark sin Inkubator med en 2 - 4 årig samhandlingsprosess hvor ÅKP deltar med styrebistand og eventuelt kapital. Hertil hører veiledning og bistand gjennom etablering, kapitalinnhenting, produksjonsstart, markedsintroduksjon av produkter eller tjenester, vekst og utvikling. Når bedriften er selvgående fases denne ut.

DISTRIBUERT INKUBATOR

Samlokalisering sammen med andre bedrifter og i nærhet av ÅKP sine rådgivere kan være en fordel i inkubasjonsprosessen. Men ikke et krav. I den såkalte distribuerte inkubatoren får en samme oppfølging som i Inkubatorfasen, selv om lokalisering er utenfor inkubatorkontorene til ÅKP. Valget av lokasjon kan gjøres ut fra bedriftens opprinnelse, marked, produksjonsfasiliteter eller etter gründerens ønske.

GIRLS ARE WANTED

Kvinner tar lengre utdanning og oppnår ofte høyere akademiske resultater enn menn. Likevel er andelen kvinner blant gründere, bedriftsledere og styremedlemmer disproporsjonalt lav, spesielt i maritim næring. Kvinnovasjon er en særegen satsing som styrker kvinners deltakelse i etableringsaktivitet, styrearbeid og bedriftsledelse. Programmet er finansiert av SIVA.

STUDENTINKUBATOR

Ved Høgskolen i Ålesund har det gjennom flere år blitt utviklet interessante studentbedrifter som har vunnet nasjonale og internasjonale priser. Flere av forretningsidéene er levedyktige og har betydelig potensial for vekst. Likevel er det få som er blitt videreført av idéeierne som kommersielle foretak. ÅKP har utviklet egen Studentinkubator, som bidrar til at de beste forretningsidéene blir realisert.

PRE-INCUBATION PHASE

In this phase takes place the ground work on new business and product ideas, identified through active search within entrepreneur and start-up circles, or through inquiries from entrepreneurs seeking assistance. The evaluation of ideas, entrepreneurial potential, the market, and numerous other aspects ends up in a business plan which is a step towards the creation of a business. The entrepreneur receives follow-up and assistance on process issues and problem solving.

THE ÅKP INCUBATOR

After the successful completion of the pre-incubation process, the entrepreneur can apply for admission to ÅKP's Incubator for a 2 to 4 year collaborative process in which ÅKP contributes with steering assistance or capital. This includes guidance and assistance through the process of business establishment, capital acquisition, production start, market introduction of products or services, growth strategy and further development. When the company becomes self-sufficient, it is phased out.

DISTRIBUTED INCUBATOR

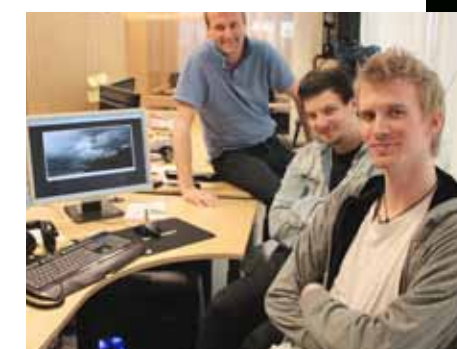
Co-location together with other companies and in the vicinity of the advisors from ÅKP could be an advantage during the incubation process. However, it is not a requirement. In the so-called distributed incubator, the entrepreneur receives the same assistance as in the incubator, although the location is outside ÅKP's incubator premises, but rather in a location chosen for its vicinity to the company's place of origin, market, production facilities, or the wish of the owner.

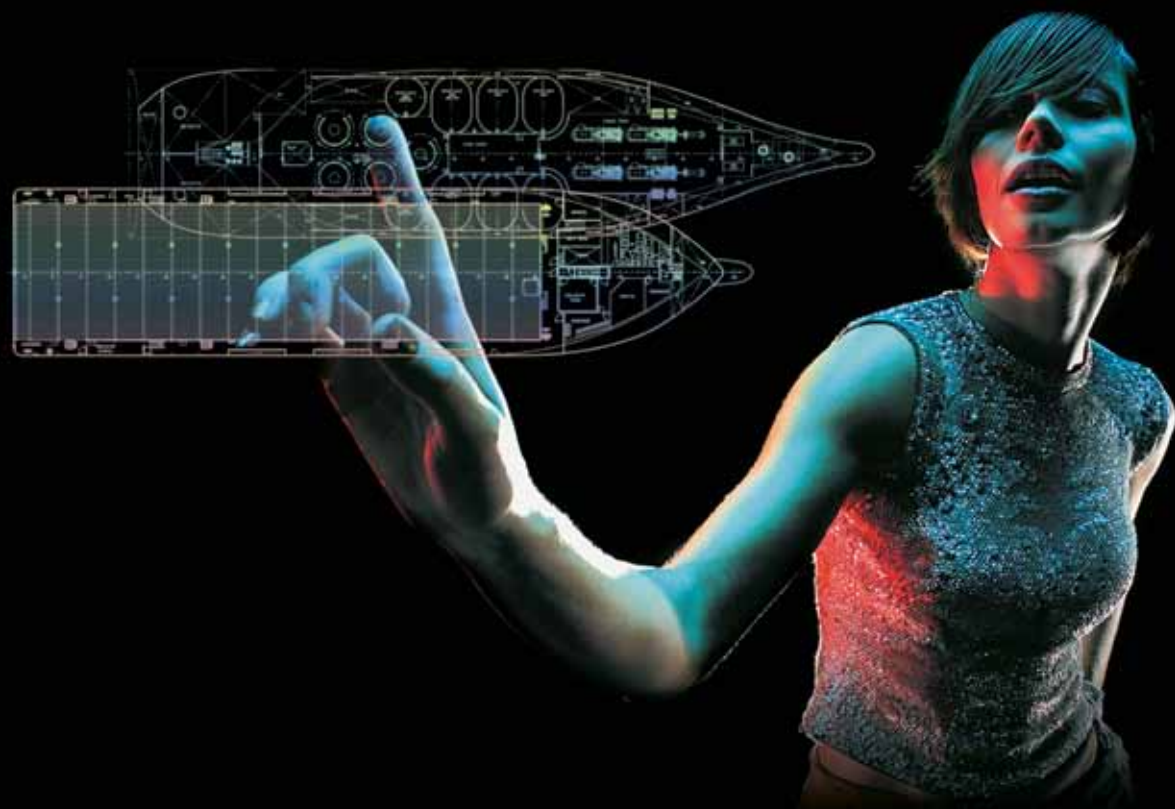
GIRLS ARE WANTED

Women take longer education, and often attain higher academic results than men. Nevertheless, the proportion of women among entrepreneurs, corporate executives and directors remains disproportionately low, especially in the maritime industry. "Kvinnovasjon" is a special initiative designed to increase women's participation in start-up activity, board work, and company management. The initiative is funded by SIVA - The Industrial Development Corporation of Norway.

STUDENT INCUBATOR

For many years, a number of interesting student companies have been developed at Aalesund University College, winning national and international awards. Several of the business ideas are viable and have significant potential for growth. Yet only a few of them have been established as commercial enterprises by the original authors of the idea. ÅKP has developed a dedicated Student Incubator, which contributes to make the best business ideas a reality.

INNOVASJON INNOVATION

Den maritime klyngen på Møre kjennetegnes av hurtig innovasjon og sterk prototypeorientering i tett samspill mellom skipsdesignere, utstyrsleverandører og krevende brukere.

Bedriftenes lange og brede erfaring fra avanserte marine operasjoner, kombinert med redernes vilje til å satse på nye løsninger er sentrale drivkrefter for innovasjon. Klyngen har blitt til et veritabelt innovasjonslaboratorium hvor prototyper utvikles og testes fortløpende. I en globalisert verden i stadig utvikling er denne strategien ikke bare et valg, men en nødvendighet.

NCE Maritime bidrar til økt innovasjonstakt ved å introdusere ny kunnskap og idéer, samt utfordre klyngen til å søke inspirasjon fra andre næringer, kunnskapsmiljøer og deler av verden

The maritime cluster in Møre is characterised by rapid innovation and strong prototype orientation, developed in close interaction between ship designers, equipment suppliers and demanding users.

The companies' long and broad experience in advanced marine operations, combined with the ship-owners' willingness to invest in new solutions, are key drivers of innovation. The cluster has become a true innovation laboratory, where prototypes are developed and tested continuously. In a globalized world, where change is the only constant, this strategy is not a choice, but rather, a necessity.

NCE Maritime contributes to increased innovation by introducing new knowledge and ideas, and challenging the cluster to seek inspiration from other industries, knowledge hot spots, and parts of the world.

KONTINUERLIG INNOVASJON

Sperre AS har de siste 8 år investert over 250 mill. kr. i å utvikle en ny generasjon av kompressorer og bygge ny fabrikk. Kompressorene har felles teknologiplattform og modulært design. Over 90% av delene er felles for de luft- og vannavkjølte modellene, noe som forenkler adgangen til reservedeler. Vekten er redusert med 40% gjennom optimalisert materialbruk. Dette har positiv effekt på produktenes miljøprofil.

PRISVINNENDE KONSEPT

Under Nor-Shipping 2011 vant Rolls-Royce Marine "Next Generation Ship Award". Det nyskapende konseptet Environship kombinerer svært effektive motor- og fremdriftssystemer med innovativ skrogdesign som gir bedre sjøgang og vesentlig lavere utslipp. Konseptet gir betydelige miljøfordeler: nesten ingen utslipp av SOx, 18% lavere drivstofforbruk og en reduksjon av CO2-utslipp på mer enn 40%.

ULSTEIN-SKIP GJENNOM NORDØSTPASSASJEN

Polarcus Alima, et X-BOW®-fartøy designet av ULSTEIN, var det første seismikkskipet til å gå gjennom Nordøstpassasjen til Stillehavet. De siste årene har seilingsleden hatt lengre isfrie perioder. Klyngens bedrifter er raske til å utnytte de nye mulighetene som dette bringer. Reisen fra Nord-Europa til Asia via Nordøstpassasjen, kontra Suez, gir betydelige innsparinger av tid, drivstoff og utslipp.

ØKER SIKKERHETEN TIL SJØS

Uptime AS sin kompenserbare gangway, øker sikkerheten til sjøs under transfer av mennesker mellom fartøy, rigg eller andre offshorekonstruksjoner. Løsningen bruker avansert teknologi for å registrere og kompensere for fartøyets bevegelser. Uptime AS har lang erfaring med liknende løsninger, derav et patentert bevegelseskompensert helidekk som er installert ombord 2 fartøyer der de bidrar til å forlenge oppetiden.

SHIP OF THE YEAR- IGJEN!

Den prestisjetunge prisen «Ship of the year» til OSJ ble også i 2011 vunnet av et fartøy designet, bygget og utrustet på Møre. «Seven Havila» fra Havyard Group er spesialdesignet for avanserte undervannsoperasjoner. Juryen lot seg imponere av fartøyets ytelsesnivå i tøffe miljøer, maksimal effektivitet under krevende maritime operasjoner, attraktive arbeidsmiljø, og fokus på sikkerhet ombord.

CONTINUOUS INNOVATION

Over the last 8 years, Sperre AS has invested over NOK 250 million in developing a new family of compressors and building a new factory. The compressors have a common technology platform and modular design. Over 90% of the parts are common for both the air and water cooled types, making sourcing spare parts worldwide easier. The weight is slashed by 40%, reducing the use of materials, and improving the products' carbon footprint.

AN AWARD WINNING CONCEPT

At Nor-Shipping 2011, Rolls-Royce won the "Next Generation Ship Award". The innovative concept Environship combines a highly efficient gas-based power and propulsion system with an innovative hull design, providing a significant reduction in emissions and enhanced performance at sea. The new design virtually eliminates SOx, increases fuel efficiency by up to 18 per cent, and reduces CO2 emissions with more than 40 per cent.

ULSTEIN-SHIP THROUGH THE NORTHEAST PASSAGE

Polarcus Alima, an X-BOW® vessel designed by Ulstein, was the first seismic ship to go through the Northeast Passage to the Pacific. During the last few years, the passage has had increasingly longer ice-free periods. The companies from our cluster are quick to exploit the new opportunities this brings. The journey from northern Europe to Asia via the Northeast Passage, as opposed to Suez, provides significant savings of time, fuel and emissions.

IMPROVES SAFETY AT SEA

The movement compensated gangway from Uptime AS, increases safety at sea during the transfer of people between vessels, rigs and/or other offshore structures. The solution uses advanced technology to detect and compensate for vessel movement. Uptime AS has extensive experience with similar solutions, including a patented motion-compensated helideck installed aboard two vessels, where it contributes to extend the uptime.

SHIP OF THE YEAR - AGAIN!

The prestigious award "Ship of the Year" from OSJ was also in 2011 won by a vessel designed, built, and equipped in Møre. "Seven Havila" from Havyard Group is designed for advanced subsea operations. The jury was impressed by the vessel's performance ability in harsh weather conditions, its maximum efficiency in demanding marine operations, the attractive work environment and the design's focus on safety on board.

INDUSTRI-INKUBATORENE THE INDUSTRY INCUBATORS

Oftest ser vi gode forretningsideer blir liggende i skrivebordsskuffen, uten å bli realisert, gjerne fordi ideene er for kapitalkrevende eller utenfor kjerneaktiviteten i selskapet.

Ålesund Kunnskapspark har utvidet sin inkubator-virksomhet med to nye utviklingssentre som skal bistå den maritime klyngen med ressurser inn mot slike prosjekter. Satsingen er en del av verftspakken som ble lansert våren 2010. De nye industri-inkubatorene skal bidra til nyetablering, knoppskyting og innovasjon. Virksomheten retter seg både mot gründere, idéhavere og etablerte bedrifter. Sentrene skal fungere som et nav for utvikling av ideer, produkter og forretningsmuligheter i hele regionen, og vil bidra positivt inn mot samarbeidet i NCE Maritime.

Oftest, we see good business ideas being left in the desk drawer, without ever being put into practice, either because they are too capital-intensive, or are outside of the company's core activity.

Ålesund Knowledge Park has expanded its business incubator operations with two new development centres, which will assist the maritime cluster by directing resources towards such projects. The initiative is part of the "shipyard package" which was launched in spring 2010. The new industry incubators will contribute to the spur of new start-ups, spin-offs and innovation. The offer is available to entrepreneurs, people with business ideas, and established businesses. The centres will serve as hubs for the development of ideas, products and business opportunities across the region, and will contribute positively towards the work of NCE Maritime.

KONSEPTET

Hovedmålsettingen til sentrene er å fremme nyutvikling i regionen, bidra til å avklare forretningsidéer, samt tilrettelegge for innovative bedriftsinitiativ. Industri-inkubatorene er etablert som avdeling til innovasjonsselskapet Ålesund Kunnskapspark. Den maritime næringen er sterkt representert i styringsgruppen for industri-inkubatorene, som fungerer som ambassadører for NCE Maritime i regionen.

FREM GANG

Arbeidet startet opp med etableringen av avdelingskontorer i Haram- og Ulstein kommune. Lokaliseringen gjenspeiler den viktige rollen Søre og Nordre Sunnmøre spiller i den maritime klyngen på Møre og det høye aktivitetsnivået i disse områdene. Industri-inkubatorene er nå i en ny fase med kartlegging av aktuelle gründere, identifisering av forretningsideer med vekstpotensial, samt konkrete prosjekter.

AVDELING NORDRE SUNNMØRE

Avdelingen i Brattvåg ledes av Lars Gjøsøvik, som har 40 års erfaring fra utvikling & design, ledelse og drift innen olje og gassvirksomhet. Industri-inkubatoren i Brattvåg jobber aktivt mot både gründere og etablerte bedrifter for å bidra til flere vekstbedrifter og knoppskytinger på Nordre Sunnmøre. Med sin omfattende kompetanse og nettverk, vil Lars være en nyttig lagspiller i å styrke aktiviteten.

AVDELING SØRE SUNNMØRE

Inkubatoren i Ulsteinvik ledes av Robert Voldnes. Robert har 20 års erfaring som bedriftseier, leder og styreleder og har jobbet innen undervisning, coaching og rekruttering. Avdelingen på Søre Sunnmøre jobber tett mot bedrifter og gründere i regionen for å bidra til bedriftsetableringer og forretningsutvikling. I dette ligger også rollen som kobler mot aktuelle miljø og dør-åpner til finansieringskilder.

INNLEGG PÅ VERFTSKONFERANSEN

Industri-inkubator satsingen ble presentert på årets Verftskonferanse av prosjektleder Trond Lervik. Over 450 representanter fra norsk maritim næring var samlet i Ålesund for nyttig oppdatering, faglig påfyll og nettverksbygging på en av årets største og viktigste bransjesamlinger. Trond driver aktivt med oppsøkende virksomhet relatert til distribuert inkubasjon i regionen, med finansiering fra Sparebank1 SMN.

THE CONCEPT

The main goal of the centres is to promote development of new businesses in the region, help to crystalize business ideas, and facilitate innovative business initiatives. The industry incubators are established as departments of the innovation company Ålesund Knowledge Park. The maritime industry is strongly represented in the steering committees of the industry incubators, which act as NCE Maritime's ambassadors in the region.

PROGRESS SO FAR

The work began with the establishment of branch offices in the counties of Haram and Ulstein. The location reflects the importance of Southern and Northern Sunnmøre for the maritime cluster of Møre, and the high level of activity in these areas. The two industry incubators are now in their next phase, mapping potential entrepreneurs, identifying business ideas with growth potential, and working on specific projects.

DEPARTMENT NORTHERN SUNNMØRE

The department in Brattvåg is led by Lars Gjøsøvik, who has 40 years' experience in development & design, management and operation within the oil and gas industry. The industry incubator in Brattvåg is working actively with entrepreneurs and established businesses, in order to create more growth companies and spin-offs in Northern Sunnmøre. With his extensive expertise and network, Lars would be a useful resource for the region's development.

DEPARTMENT SOUTHERN SUNNMØRE

The incubator in Ulsteinvik is led by Robert Voldnes. Robert has 20 years' experience as owner, manager and chairman of various companies, and has also worked in teaching, coaching and recruitment. The Southern Sunnmøre office works closely with companies and entrepreneurs in the region to contribute to the establishment of new enterprises and growth. The industry incubator will act as a door opener to relevant partners and funding sources.

IN THE SPOTLIGHT

The Industry incubator initiative was presented by project manager Trond Lervik at this year's Verfts conference. Over 450 representatives from the Norwegian maritime industry gathered in Ålesund for trade news and networking at one of the biggest and most important industry gatherings. Financed by Sparebank1 SMN, Trond has established a strong proactive approach, aiming at increased distributed incubation across the region.

OMDØMME REPUTATION BUILDING

På NCE Maritimes septemberkonferanse «Status og veien videre», som er årets store samling for den maritime klyngen på Møre, ble omdømme trukket frem som en avgjørende faktor for fremtidig konkurransekraft.

Omdømme rangeres blant de tre viktigste faktorene i kampen for kunder, dyktige medarbeidere, og kontrakter fra alle aktører langs verdikjeden og er spesielt avgjørende for skipsverftene.

NCE Maritime har i flere år engasjert seg i å bygge et solid omdømme for den maritime klyngen på Møre og jobber tett mot ulike nøkkelaktører og målgrupper – regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Parallelt jobber vi også internt i den maritime klyngen for å øke bedriftenes bevissthet rundt problemstillinger – men også muligheter – knyttet til omdømme.

At NCE Maritime's September Conference "Status and the way forward", which is the largest annual gathering of the maritime cluster in Møre, the issues related to the companies' reputation were highlighted as a decisive factor for future competitiveness.

According to industry players along the whole value chain, reputation ranks among the top three factors in their competition for customers, talented employees, and contracts, and is especially crucial for the shipyards.

NCE Maritime has been involved in building a solid reputation for the maritime cluster in Møre for several years, and works closely with various key stakeholders and target groups - regionally, nationally and internationally. At the same time, we are also working with the maritime cluster itself, in order to increase companies' awareness of the challenges - but also the opportunities - related to reputation.

MARITIM OMDØMMESKOLE

NCE Maritime har i samarbeid med Sintef BU og Innovasjon Norge utviklet et Maritimt Omdømmeprogram som tilbyr SMB bedrifter en skreddersydd opplæring i omdømmebygging. Gjennom en rekke case og best practice eksempler, samt møter med erfarne eksperter, lærer deltakerne hvordan de kan jobbe strategisk med sitt eget omdømme, og hvordan de kan ta styring på dette viktige, men ofte nedprioriterte fagområdet.

YOUNGSHIP MØRE

YoungShip Møre, etablert av NCE Maritime, er en nettverks- og kompetansebyggende arena for unge medarbeidere i klyngen. Foreningen har blitt en viktig faktor i integreringen av nye ansatte og bidrar til å styrke klyngens omdømme blant yngre medarbeidere. Aktiviteten i 2011 var høy, med flere temamøter, sosiale samlinger, bedriftsbesøk, og et vellykket helgetreff for YoungShip medlemmer fra hele Norge.

INTERNASJONALE PRESSETURER

NCE Maritime var også i 2011 vert for flere internasjonale presseturer. Utvalgte journalister fra europeisk og brasiliansk fagpresse besøkte Møre for å lære mer om Norges sterkeste maritime klynge, regionens bedrifter, nye produkter og kontrakter. Journalistene la merke til klyngens omstillingsevne og innovasjonskraft og viste stor interesse for måten NCE Maritime bidrar til å styrke klyngesamarbeidet.

KOMMUNIKASJONSAKTIVITET

NCE Maritime har gjennom årene etablert en tett kommunikasjon med bedriftene i den maritime klyngen på Møre, samt en rekke sentrale aktører nasjonalt og internasjonalt. NCE Maritimes kommunikasjonsaktivitet har blitt et mektig strategisk verktøy og når frem til et økende antall representanter fra relevante målgrupper. NCE Maritimes Nyhetsbrev, LinkedIn- og Facebook sider får stadig mer oppmerksomhet.

NOR-SHIPPING CAMPUS

NCE Maritime var medarrangør i det nasjonale omdømme-prosjektet Nor-Shipping Campus. Det dreier seg om en stor maritim arena på Rådhusplassen i Oslo, designet for å synliggjøre styrken og mangfoldet i norsk maritim næring overfor politikere, media, beslutningstakere, studenter og skoleungdom. Den maritime klyngen på Møre, som har status som Norges "senter for ekspertise" innen maritim næring, var godt representert.

MARITIME REPUTATION SCHOOL

In cooperation with SINTEF Business Consulting and Innovation Norway, NCE Maritime has developed a Maritime reputation program that offers tailor-made training in reputation building to the cluster's SME companies. Through a series of cases and best practice examples, as well as meetings with experienced advisors, the participants gain knowledge on how to work strategically with their companies' reputation, and how to take control of this important, but often neglected discipline.

YOUNGSHIP MØRE

YoungShip Møre, established by NCE Maritime, is a networking and knowledge-building arena for young people in the cluster. The association has been an important factor in the integration of new employees, and helps to strengthen the cluster's reputation among younger workers. The activity in 2011 was high, with several specialised meetings, social gatherings, company visits, as well as a successful weekend event for YoungShip members from all over Norway.

INTERNATIONAL PRESS TOURS

NCE Maritime was also in 2011 the host of several international press tours. Selected journalists from European and Brazilian trade press visited Møre to learn more about Norway's strongest maritime cluster, its companies, new products and contracts. The journalists were impressed by the cluster's ability to adapt and innovate, and showed great interest in the way NCE Maritime works to strengthen the cluster cooperation.

COMMUNICATION ACTIVITY

NCE Maritime has over the years established close communication with the companies in the maritime cluster in Møre, as well as with a number of key players nationally and internationally. NCE Maritime's communication activity has become a powerful strategic tool, reaching a growing number of people from relevant target groups. NCE Maritime's Newsletter, LinkedIn and Facebook pages enjoy growing attention and following.

NOR-SHIPPING CAMPUS

NCE Maritime was co-organizer of the national reputation building project Nor-Shipping Campus. Campus was a large maritime exhibition in central Oslo, designed to highlight the strength and diversity of the Norwegian maritime industry, and showcase it to politicians, media, decision makers, students and pupils. The maritime cluster in Møre, which has a status as Norway's "centre of expertise" for the maritime industry, was well represented.

INTERNASJONALISERING INTERNATIONALIZATION

Den maritime klyngen på Møre opererer globalt og er internasjonalt ledende. Likevel er det enkelte bedrifter som fortsatt har begrenset erfaring internasjonalt. Dette ønsker NCE Maritime å gjøre noe med.

Aktiviteten knyttet til olje og gassutvinning offshore fortsetter, under stadig mer utfordrende forhold. Dette gir gode forretningsmuligheter for bedriftene i vår klynge som har innsikt i operasjoner og erfaring fra tøffe miljø. Men snubletrådene står i kø.

Markedskunnskap og kjennskap til forretningskultur, skatte- og toll-regime, regionalpolitikk og ikke minst – relevant nettverk, vil i mange tilfeller være avgjørende for å lykkes. For å hjelpe SMB bedrifter til å etablere business internasjonalt og få fart i klyngenes internasjonalisering, har NCE Maritime utviklet en helhetlig internasjonaliseringspakke som gir gode resultater og tiltrekker seg oppmerksomhet internasjonalt.

The maritime cluster in Møre operates globally and is internationally in the lead. Yet there are companies which still have relatively limited experience internationally. NCE Maritime is committed to do something about this.

The activity in the field of offshore oil and gas continues under increasingly demanding conditions. This provides good business opportunities for the companies in our cluster, which have insight into the operations and experience in dealing with harsh environment. However, there are many pitfalls on the way.

Knowing the markets, understanding the business culture, tax and customs regime, regional politics and not least – having the relevant network, would in many cases be decisive for success. In order to help SME companies to establish business internationally, and accelerate the internationalization of the cluster as a whole, NCE Maritime has developed a comprehensive internationalization package that provides good results and attracts attention internationally.

NGP CLUSTER EXCELLENCE AWARD

NCE Maritimes arbeid med internasjonalisering vant den prestisjetunge europeiske prisen NGP Cluster Excellence Award 2011. NCE Maritime skilte seg ut med sin sterke markedsorientering og fokus på SMB bedrifter, samt evnen til å skreddersy helhetlige løsninger som korter ned veien til nye markeder. Prisen har økt interessen for den maritime klyngen på Møre og NCE Maritime, og har ført til nye internasjonale nettverk.

WITH INSIDE INFORMATION!

En viktig del av NCE Maritimes internasjonaliseringspakke er seminarserien «With Inside Information», som bruker erfarne eksperter til å presentere mulighetene og utviklingen på utvalgte markeder. Satsingen har etablert seg som en nyttig kilde for oppdatert informasjon og kontakter for klyngens bedrifter – store som små. I løpet av 2011 ble følgende markeder presentert: Vietnam, Kina, Canada og Tyrkia.

IN2 PROSJEKTENE

NCE Maritime har de siste årene hatt stor suksess med sine offensive internasjonaliseringsprosjekter «In2». Det dreier seg om skreddersydde nettverksprogram for SMB bedrifter, som samler et utvalg aktører med komplementære produkter og kompetanse. Målsettingen er å sikre markedsposisjon og leveranser gjennom felles opptreden, markedsføring og sammenhengning av gode "pakkeløsninger" i tråd med markedets behov.

KULTURSKOLE

En viktig konklusjon i tidligere omdømmeundersøkelser av norsk maritim næring er at bedriftene viser svak kulturforståelse på den internasjonale arena. Derfor samarbeider NCE Maritime med Innovasjon Norge om «Kulturskolen», som gir råd om samhandling i interkulturell kontekst. Satsingen bidrar til å øke bedriftenes beredskap i møtet med andre kulturer og derved sjansene for å lykkes internasjonalt.

RONOMAR

RoNoMar er et EU prosjekt finansiert gjennom den norske EØS-kontingenten, og innebærer utveksling av studenter og lærere, forskningssamarbeid, og etablering av et innovasjonssenter i Constanta, Romania. Ved å være hovedpartner i prosjektet har ÅKP fått førstehånds kunnskap om mulighetene i Romania. Prosjektet har ført til at et titalls bedrifter fra Møre har etablert samarbeid med virksomheter i Romania.

NGP CLUSTER EXCELLENCE AWARD

NCE Maritime's work with internationalization won the prestigious European prize NGP Cluster Excellence Award 2011. NCE Maritime stood out with its strong market orientation and focus on SME businesses, as well as the ability to tailor comprehensive tools that shorten the path to new markets. The award has increased the interest in the maritime cluster in Møre and NCE Maritime, and has opened the door to new international networks.

WITH INSIDE INFORMATION!

An important part of the NCE Maritime's internationalization package is the seminar series "With Inside Information," which uses experienced advisors to present the opportunities and developments in selected markets. The series has established itself as a useful source of market intelligence and contacts for the cluster's companies - large and small. During 2011, the following markets were presented: Vietnam, China, Canada and Turkey.

THE IN2 PROJECTS

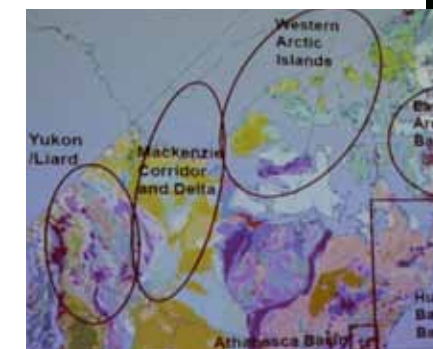
The last few years, NCE Maritime has had great success with its ambitious internationalization projects "In2". The projects consist of tailor-made match-making and networking for SME companies, and often put together companies with complementary products and expertise. The goal is to secure market position and contracts through joint action and marketing, and the composition of relevant "package" solutions adapted to the needs of the markets.

CULTURE SCHOOL

One of the key conclusions in various reputation surveys of Norwegian maritime industry is that the companies demonstrate relatively poor cultural understanding when operating internationally. Therefore, NCE Maritime is working closely with Innovation Norway on the so called "Culture School," which offers advice on doing business across cultures. The initiative helps to raise the companies' preparedness in the meeting with other cultures and thus improve their chances to succeed internationally.

RONOMAR

RoNoMar is an EU project funded by the Norwegian EEC contribution, and involves the exchange of students and teachers, research cooperation, and the establishing of an innovation centre in Constanta, Romania. Being the main Norwegian partner in the project has given ÅKP first-hand information on opportunities in Romania. The project has led to cooperation between a dozen companies from the maritime cluster in Møre and companies in Romania.

FORSKNING RESEARCH

Den maritime klyngen på Møre drives frem av innovasjon i en global næring i konstant utvikling. Dette gjør at behovet for anvendt regional forskning øker dramatisk.

Erfaringsbasert kunnskap bidrar til hurtig å omsette innsikt i operasjoner til nye skip og løsninger. Skal vår innovasjonsdrevne klynge beholde sin ledende posisjon i det lange løp, er det avgjørende å satse langsiktig på regional forskning, som kombinerer grunnforskning med praksisnært forskningsarbeid i tett samarbeid med industrien.

NCE Maritime, som jobber kontinuerlig for å styrke forskningsmiljøene i regionen, ser seg meget fornøyd med den nye avtalen mellom Høgskolen i Ålesund, Sintef, NTNU og MARINTEK som vil bidra til å øke klyngens adgang til forskning.

The maritime cluster in Møre is driven by innovation in a constantly evolving global industry. As a consequence, the need for applied regional research increases dramatically.

Experience-based knowledge contributes to rapidly translate insight in operations into new ships and solutions. In order for our innovation-driven cluster to retain its leading position in the long run, it is essential to have a continuous focus on regional research, with an emphasis on both fundamental research and applied research work in close collaboration with the industry.

NCE Maritime, which works continuously to strengthen the research capacity and activity in the region, commends the new agreement between Aalesund University College, SINTEF, NTNU and MARINTEK, which will help increase the cluster's access to research.

STYRKING AV FORSKNINGS-KAPASITETEN

NCE Maritime arbeider i spenningsfeltet mellom academia, det offentlige og næringslivet og bruker aktivt sine kontakter med forskningsmiljøer i Norge og verden i rekrutteringen av kandidater til Gaveprofessoratstillingene ved Høgskolen i Ålesund. Fire er nå besatt og det jobbes med å få på plass den femte. I tillegg er det etablert 5 nye PhD maritime stipendiatstillinger som allerede er oppe og går.

FORSKNINGSENHETEN MOVE

Marine Operations in Virtual Environments – MOVE er en forskergruppe etablert på Campus Ålesund i 2011 og ledet av professor Hans Petter Hildre. Forskerlaget består av 12 forskere, hvorav 7 PhD studenter, og arbeider nå med flere forskningsprosjekter innen modellering og analyse av integrerte maskinsystemer og marineoperasjoner. Flere nye prosjekter er nå igangsatt i samarbeid med bedrifter i den maritime klyngen.

MARITIME HUMAN FACTOR LAB

I 2011 ble et laboratorium innen menneskelige faktorer etablert på Campus Ålesund. Laboratoriet ledes av Dr. Sashidharan Komandur og får bred støtte fra industrien og NCE Maritime. Enheten forsker på kognitive, fysiske og organisatoriske problemstillinger relatert til menneskelige faktorer i integrerte marine operasjoner. Teamet jobber for tiden med prosjekter knyttet til design og verifikasjon av nye skipsbroer.

MARITIM 21

Som aktiv deltaker i Maritim 21 - NHDs forsknings- og innovasjonsstrategi for maritim næring har NCE Maritime har fått ansvaret for å lede arbeidet innen det strategisk viktige innsatsområdet Krevende Marine Operasjoner. Arbeidsgruppen, som består av forskere og næringslivsrepresentanter fra hele Norge, vil koordinere eksisterende forskning samt bidra i utformingen av nye forskningsområder og virkemidler.

INTEGRERTE MARINE OPERASJONER

Prosjektet er en del av MOVE og utvikles i samarbeid med Offshore Simulator Centre. I begynnelsen av desember ble det presentert en verdenspremiere på trening i integrerte marine operasjoner. Flere simulatorer ble koblet sammen i et riggflytt scenario. Det dreier seg om en delikat og risikofyllt operasjon som krever samhandling og god kommunikasjon. Demonstrasjonen viste fordelene av simulatorbasert trening.

STRENGTHENING THE RESEARCH CAPACITY

NCE Maritime works in the cross section between academia, the public sector, and the industry, and actively uses its contacts with research groups in Norway and the world in the recruitment of candidates for the new professorship positions at Aalesund University College. Four positions are now filled and we are working to establish the fifth. In addition, 5 new PhD maritime research fellowships are already up and running.

RESEARCH GROUP MOVE

Marine Operations in Virtual Environments – MOVE – is a research group established in 2011 at Campus Ålesund, and led by professor Hans Petter Hildre. The team consists of 12 researchers, including 7 PhD students, presently working on several research projects in the field of modelling and analysis of integrated machinery systems and marine operations. Several new projects are now underway in cooperation with the maritime cluster

MARITIME HUMAN FACTOR LAB

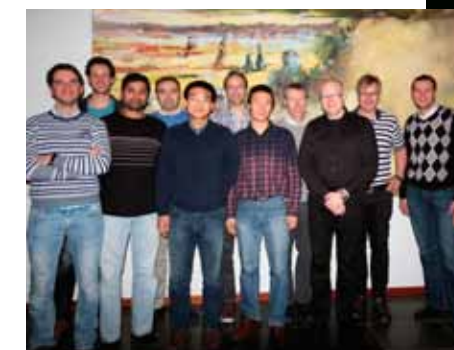
In 2011, a new Maritime Human Factor Lab was opened at Campus Ålesund. The Lab is led by Dr. Sasbidharan Komandur and receives broad support from the industry, including NCE Maritime. The Lab is researching on cognitive, physical, and organizational human factor issues in integrated marine operations. The team is currently working on projects related to design and verification of new concepts for ship bridges.

MARITIM 21

NCE Maritime is an active participant in Maritim 21 - the Government's research and innovation strategy for maritime industry, and has been given the responsibility to lead the work in the strategic priority area of advanced marine operations. The working group, consisting of researchers and industry representatives from all of Norway, will co-ordinate existing research and help in the design of new research areas and methods.

INTEGRATED MARINE OPERATIONS

The project is part of MOVE and is developed in collaboration with the Offshore Simulator Centre. In the beginning of December, it presented a world premiere of training in integrated marine operations. Several simulators were linked together in a rig move scenario. This is a delicate and risky operation that requires cooperation and good communication. The demonstration showed the benefits of simulator-based training.

UTDANNING EDUCATION

Den maritime klyngen har hatt en betydelig vekst de siste årene, både i form av omsetning og tilgang til nye markeder. Dette har blitt reflektert i et økende krav for formalutdanning.

Det er stort behov for kvalifisert arbeidskraft på alle nivå. Det forventes at jakten på talentene vil intensiveres i årene som kommer, og denne nye konkurransen for de gode hodene vil være global. Flere gode rekrutteringsprogram av høyt utdannede kandidater fra Norge og fra utlandet er iverksatt i klyngen, mens Høgskolen i Ålesund har etablert flere mastergradsprogram med global rekruttering. NCE Maritime har bidratt til å starte flere mastergradsstudier på Høgskolen i Ålesund, og har styrket utdanningstilbudet gjennom rekrutteringen av gaveprofessorer og PhD studenter.

In recent years, the maritime cluster has experienced significant growth, both in terms of revenue and access to new markets. This has been reflected in an increasing demand for formal education.

There is a considerable need for qualified manpower at all levels. It is expected that in the coming years, the search for talent will intensify, and this new competition for grey matter will be conducted globally. A number of recruitment programmes for highly educated candidates from Norway and abroad are now in place in the cluster, while the Aalesund University College has established several master's degree programmes with global reach. NCE Maritime has contributed to the development of several master's degree studies at AaUC, and has strengthened the education levels through the recruitment of new professors and PhD students.

NCE MARITIME TRAINEE PROGRAM

Første kull av NCE Maritimes Trainee Program, som varer 4 år og kombinerer Mastergradsstudier og arbeidserfaring hos et utvalg av klyngens bedrifter, nærmer seg slutt. Flere av de rumenske traineene som deltok i programmet har funnet seg til rette i Norge og jobber nå hos maritime teknologibedrifter. De som er tilbake i Romania har fått nye og spennende oppgaver hos STX OSV som er partner i programmet.

REKRUTTERINGSARBEID

NCE Maritimes satsing innen rekruttering og utdanning er rettet primært mot høyskolenivå. Samtidig er det enkelte prosjekter mot ungdomsskole og VGS der NCE Maritime fortsetter sitt engasjement, som fylkets Gründerdag, der NCE Maritimes oppgave vant 1.plass for andre år på rad. Et annet prosjekt er Motivasjonskurset for ingeniøryrket, som samler elever fra tre VGS til et lærerikt opplegg med svært gode resultater.

EGEN AVDELING FOR OFFSHORE MARINE OPERASJONER

I 2011 ble Høgskolen i Ålesund reorganisert og en ny avdeling for offshore marine operasjoner ble opprettet. Avdelingen ledes av Prof. Hans-Petter Hildre og forener teknologi og nautikk. Endringen gjenspeiler høgskolens voksende fokus og tyngde innen maritime fag og er med på å skape en tydeligere identitet, der ambisjonen om å bli et ledende innovasjons- og kunnskapsnav innen marine operasjoner står sentralt.

VIKTIG SAMARBEID MED NTNU

Høgskolen i Ålesund har inngått en samarbeidsavtale med NTNU om undervisning og forskerutdanning (PhD). I følge avtalen vil mastergradsstudenter fra Høgskolen i Ålesund kunne ta fag, et semester eller et år ved Institutt for marin teknikk på NTNU og omvendt. Samarbeidet vil skape enda tettere samspill mellom forsknings- og kunnskapsmiljøene i Trondheim og Ålesund og den maritime klyngen på Møre.

ETTER- OG VIDEREUTDANNING

EVU er et nyttig verktøy for kontinuerlig oppdatering av formalkompetansen til bedriftenes medarbeidere, og er avgjørende for klyngens konkurransekraft. NCE Maritime har engasjert seg mot myndigheter og næring og har bidratt til å starte Mastergradsstudier for klyngens ingeniører. Grunnet stor interesse vil Høgskolen i Ålesund opprette en ny kursenhet innen offshore marine operasjoner fra årsskiftet.

NCE MARITIME TRAINEE PROGRAMME

The first class of the NCE Maritime Trainee Programme, which lasts for 4 years and combines Master's degree studies with work experience at selected cluster companies, is approaching its end. Several of the Romanian trainees who participated in the programme have settled in Norway and are now working in maritime technology companies. Those who are back in Romania have been entrusted with new and exciting tasks at STX OSV, a partner in the program.

RECRUITMENT WORK

NCE Maritime's efforts in the field of recruitment and education target primarily the needs of higher education. Still, NCE Maritime continues its commitment in several projects for primary and secondary schools, such as the county's Gründerdag, where NCE Maritime's challenge won 1st place for the second year in a row. Another project is the Motivation course for engineering, which invites selected pupils from three secondary schools to a very successful motivational program.

SPECIAL DEPARTMENT FOR OFFSHORE MARINE OPERATIONS

In 2011, the Aalesund University College was reorganised and a new department for offshore marine operations was created. The department is headed by Prof. Hans-Petter Hildre and combines technology and nautical science. The change reflects the college's growing focus and strength in the fields of maritime studies and helps to create a clearer identity, based on the ambition of becoming a leading innovation and knowledge hub for marine operations.

IMPORTANT COOPERATION WITH NTNU

Aalesund University College has signed an agreement with NTNU on teaching and research (PhD). According to the agreement, graduate students from AaUC will be able to take courses, a semester, or a year at the Institute of Marine Technology at NTNU, and vice versa. The partnership will create an even closer interaction between the research and knowledge institutions in Trondheim and Ålesund, and the maritime cluster in Møre.

CONTINUING EDUCATION

Continuing education is a useful tool for the cluster companies, allowing them to continuously update the formal qualifications of their employees, and is essential for the cluster's competitiveness. NCE Maritime is working closely both with the authorities and the industry, and has put in place specialised Master's Degree studies for the cluster's engineers. Due to the great interest, AaUC is opening a new course unit for offshore marine operations from the beginning of 2012.

NCE MARITIME:

KLYNGEARBEID OG KLYNGESAMARBEID

CLUSTER FACILITATION AND CLUSTER COOPERATION

Den maritime klyngen på Møre består av over 200 små og store bedrifter. Å fasilitere et klyngeprosjekt som NCE Maritime for så mange forskjellige bedrifter har sine utfordringer. Gjennom tett samarbeid med bedriftene i regionen, samt gode koblinger mot relevante miljøer nasjonalt og internasjonalt har Ålesund Kunnskapspark (ÅKP) lyktes med å gjøre en god jobb. Bekreftelsen kom i sommer, da NCE Maritime vant den europeiske prisen i klyngeforvaltning NGP Cluster Excellence Award, i sterk konkurranse med over 70 klyngeorganisasjoner fra Europa.

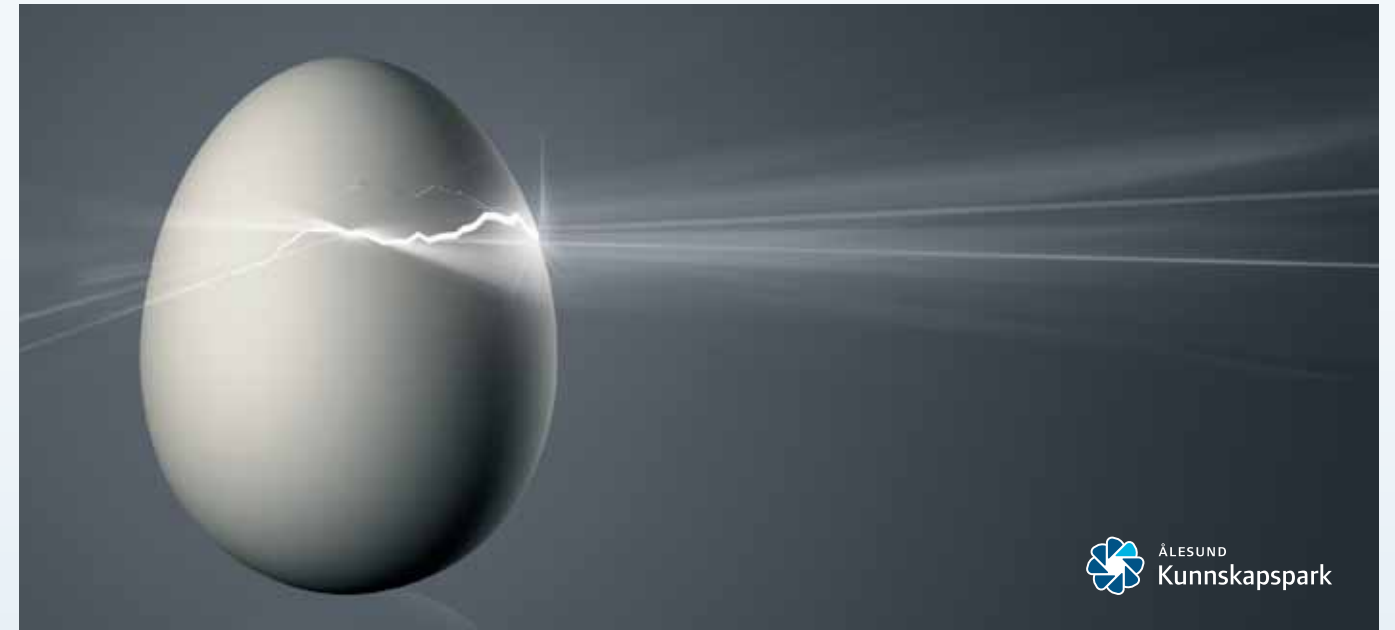
I tillegg til arbeidet med å styrke klyngen internt er NCE Maritime opptatt av å etablere oppkoblinger mot relevante nasjonale og internasjonale miljøer. Mens NGP Cluster Excellence Award var med på å åpne dørene til flere næringsklynger i Europa, jobbes det med å styrke kontaktene med komplementære miljøer i Norge.

De fire NCE'ene NCE Raufoss, NCE Systems Engineering, NCE NODE og NCE Maritime har etablert en bindende samarbeidsavtale. Klyngene har komplementær kompetanse og en rekke sammenfallende utfordringer. Det er igangsatt samarbeidsaktiviteter innenfor etter- og videreutdanning, samt omdømmebygging. En ser også på mulighetene for fellesprosjekter innenfor forskning og utdanning. Målet for samarbeidet er både å øke den enkelte klynges styrke som «kompetansehubs i globale verdikjeder», samtidig som en kan koble klyngenes styrker sammen slik at nye næringer skapes.

The maritime cluster in Møre consists of over 200 companies of various sizes. Facilitating a cluster project such as NCE Maritime, which includes so many different companies, is not an easy task. Thanks to the close cooperation with the industry in the region, as well as good connections with relevant networks nationally and internationally, Ålesund Knowledge Park (ÅKP) has managed to do a good job. The confirmation came during the summer 2011, when NCE Maritime won the European award for cluster management - NGP Cluster Excellence Award - in strong competition with over 70 European cluster organisations.

In addition to its efforts to strengthen the cluster's interplay, NCE Maritime is working to establish connections to relevant national and international networks. While the NGP Cluster Excellence Award opened the doors to several industrial clusters in Europe, NCE Maritime continues its work to strengthen the links also with complementary networks in Norway.

The four NCE's - NCE Raufoss, NCE Systems Engineering, NCE NODE and NCE Maritime - have established a mutually binding agreement. The clusters have complementary competence and a range of mutual challenges. Various cooperation activities in the fields of continuing education and reputation building have already been launched, and we are now looking into the possibilities for joint projects in research and education. The goal of this collaboration is to strengthen the individual clusters in their roles as "competence hubs in global value chains", and at the same time, to combine the clusters' forces and create new industries.

ÅLESUND
Kunnskapspark

INNOVASJONSNETTVERK

INNOVATION NETWORK

En av klyngens hovedstrategier er høy innovasjonshastighet. Dette innebærer å skape arenaer hvor gründere og SMB bedrifter kan få hjelp i innovasjons- og kommersialiseringsaktivitetene sine. NCE Maritime drives i regi av innovasjonsselskapet Ålesund Kunnskapspark AS og benytter seg dermed av ÅKP sin øvrige aktivitet, som inkluderer et av landets mest komplette inkubatorsystem. Per i dag driver ÅKP pre-inkubasjon, FOU Inkubator, Distribuert Inkubator, 2 Industriinkubatorer, Studentinkubator, Kvinneinnovasjon, samt kommunale knoppingsprosjekt.

Inkubasjonsvirksomheten styrker ÅKP sine ulike satsinger og gir grobunn for solid vekst. Samtidig forsterkes inkubasjonsvirksomheten gjennom de ulike program, klynge-samarbeidet, og nettverket ÅKP er fasilitator for og en del av.

Driftsmodellen til ÅKP reflekterer samspillet mellom de ulike aktivitetene i selskapet. Erfaringsvis bør et inkubasjonssystem bestå av flere personer med forskjellige fagkunnskap, erfaring og nettverk for å lykkes optimalt. ÅKP forsterker dette samspillet gjennom sin driftsfilosofi «En idé, flere hoder». I denne modellen bidrar alle medarbeiderne i ÅKP i alle selskapets aktiviteter i tillegg til at alle har sine ansvarsområder. En slik drift sikrer at enhver produkt- eller forretningsidé vurderes av flere medarbeidere som jobber til daglig i de ulike program og satsingsområder.

ÅKP sin organisasjonsform hvor inkubasjonsvirksomheten er integrert og synkronisert med øvrige program og prosjektaktiviteter, gir et godt fundament for selskapet som et regionalt senter for innovasjon, næringsutvikling og samfunnsbygging. Samtidig skaper dette gunstige synergieffekter som brukes i fasiliteringen av de ulike klyngeprosjektene, inklusivt NCE Maritime. Dette satser vi på å fortsette med, også i 2012.

One of the cluster's main strategies is high innovation speed. This requires creating spaces where various entrepreneurs and SME companies could get help in their innovation and commercialization efforts. NCE Maritime is driven by the innovation company Ålesund Knowledge Park AS and is thus able to use ÅKP's other activities, which include one of the most comprehensive incubation systems in Norway. Currently, ÅKP operates a pre-incubator, an R&D incubator, a Distributed Incubator, 2 industry incubators, a Student Incubator, an incentive programme for women in business, as well as the so called "budding", or spin-off projects at several municipalities.

The incubation activity strengthens the various other initiatives at ÅKP, and provides a basis for solid growth. At the same time, the incubation activity is reinforced in turn through the different programmes, the cluster projects and the networks which ÅKP is facilitator for and a part of.

ÅKP's business model reflects the interaction between the various activities of the company. Experience has it that in order to perform optimally, incubation systems should consist of several people with different fields of expertise, experience and networks. ÅKP stimulates the interaction in the team by applying the philosophy "One idea - several heads". In this model, all employees of ÅKP contribute to all company activities, in addition to their own areas of responsibility. This operation model ensures that each product- or business idea is considered by several employees who work with different programs and projects.

ÅKP's organisation model where the incubation activity is integrated and synchronized with all other programmes and projects, provides a solid foundation for the company as a regional centre for innovation, business development and community management. At the same time, this creates positive synergies used in the facilitation of the cluster projects, including the NCE Maritime. We shall strive to continue working in the same direction, also in 2012.

DEN MARITIME KLYNGEN PÅ MØRE THE MARITIME CLUSTER IN MØRE

ABB MARINE AS | ACEL AS | ADIMA AS | AHLSELL NORGE AS AVD ULSTEINVIK | AKVA GROUP MARITECH AS | ALUDESIGN | ALFR. NESSET AS | AQUATERM AS | ARILD MORK INSTRUMENTERING AS | AS TELRAD | ASK SAFETY AS | AUKRA MARITIME AS | AXTECH AS | BANDAK ENGINEERING AS | BARO MEK. VERKSTED AS | BAS ENGINEERING AS | BERGMOPRODUKTER AS | BJØRSDAL INDUSTRIER AS | BJØRSHOL MEKANISKE AS | BOURBON OFFSHORE NORWAY AS | BRASTAD SKIPSSERVICE AS | BRATTVÅG ELEKTRO AS | BRATTVÅG MEK. VERKSTED AS | BREIVIK MEK. VERKSTED AS | BRUDE SAFETY AS | BRUNVOLL AS | BRØDRENE DAHL AS | CARIPE AS | CEBRUM AS | CENTRE FOR HIGH NORTH LOGISTICS | DET NORSKE VERITAS AS | DEVOLD AMT AS | E A SMITH KRISTIANSUND AS | EIKREM OG VALDE AS | ELMARIN AS | ELMO TEKNIKK AS | EMIL LANGVA AS | ERLING MYKLEBUST MEK. VERKSTED AS | ET HYDRAULIKK AS | EVOTEC AS | FARSTAD SHIPPING ASA | FILTRA AS | FINNØY GEAR & PROPELLER AS | FISKERSTRAND VERFT AS | FORA FORM AS | FUPE SYSTEMS AS | FURUNO NORGE AS | GE RØR OG STÅL AS | GERMANISCHER LLOYD | GLAMOX ASA | GURSKØY AS | GLOBAL ENVIRO INTERNATIONAL AS | GOLDEN ENERGY OFFSHORE AS | GVT PRODUKSJON AS | HANS PETTER BRATTHAUG AS | HAREID ELEKTRISKE TEKNIKK AS | HAREID SKIPSSERVICE AS | HAST AUTOMASJON AS | HASUND MEK. VERKSTED AS | HATLEHOL PRODUKTER AS | HAVILA SHIPPING ASA | HAVYARD GROUP | HEIMDAL PROPULSION NORWAY AS | HELLAND RØR AS | HELO SKIPSSERVICE AS | HELSETH AS | HELSETH RØR AS | HENRIKSEN MEKANISKE AS | HOLEN AS | HUSE ENGINEERING AS | HYDRA PIPE AS | HØGSKOLEN I MOLDE | HØGSKULEN I VOLDA | HØGSKOLEN I ÅLESUND | I.P. HUSE AS | INDUSTRI OG SKIPSELEKTRO AS | INDUSTRIAL CONTROL DESIGN AS | INNOVASJON NORGE | INPOWER AS | INVENTAS ÅLESUND | INVO AS | ISLAND OFFSHORE | ISOWEST AS | J. HAGENÆS SHIPPING AS | J. WEIBERG GULLIKSEN AS | JEMAR NORPOWER AS | JETS AS | JOHANSEN MARITIME AS | JOHN GJERDE AS | JOHNSON CONTROLS NORWAY AS | KLEVEN MARITIME | KONGSBERG DEVOTEK AS AVD ÅLESUND | KOPPERNÆSGRUPPEN | KORROSIJON CONSULT AS | KRAEMER MARITIME MØRE AS | KRISTIANSUND ISOLERING AS | KVERNDOKK & ELDØY AS | LANGNES SVEIS & MONTERING AS | LANGSET TEKNIKK AS | LIBRA-PLAST AS | LØBACH SVEIS OG MONTERING AS | LØNSETHAGEN INDUSTRIVARER AS | MAFOSS | MAN DIESEL | MARE SAFETY AS | MARIN TEKNIKK AS | MARINE RÅDGIVINGSTJENESTER AS | MARINELEKTRONIKK AS | MARITIM MOTOR AS | MARITIME MØBLER AS | MARITIME PARTNER AS | MARITIMT FORUM NORDVEST | MARITIMT MAGASIN | MASKIN OG SKIPSUTSTYR AS | MASKINDYNAMIKK AS | MB HYDRAULIKK AS | MEDI 3 MARINE | MESTERPLAST AS | METALLVAREFABRIKKEN AS | METIZOFT AS | MOLDE JARNVAREFORRETNING AS | MOLTTECH NORGE AS | MØRE OG ROMSDAL FYLKE | MØRE SVEISESENTER AS | MØRE TEKNIKK AS | MØRENOT AS | NILS S. HANSEN AS | NOGVA MOTORFABRIKK AS | NORCOAT AS | NORDEA | NORDMØRE SVEIS OG MONTERING AS | NORDVEST FORUM | NORDVEST MARIN AS | NORDVEST SVEIS AS | NOR-PRO AS | NORGES FORSKNINGSRÅD | NYBORG AS | O. ØVERLAND AS | OCS PREMASTER AS | ODDSTØL ELEKTRONIKK AS | ODIM ABAS AS | ODIM AS | ODIM BRATTVAAG WINCH AS | OFFSHORE & TRAWL SUPPLY AS | OFFSHORE SIMULATOR CENTRE AS | OLYMPIC SHIPPING AS | OMRON AS | ONSOFT COMPUTER SYSTEMS AS | OSE & AARSETH AS | OSHAUG METALL AS | PARTNER PLAST AS | PLATO AS | PMC SERVI TECHNICS AS | PREPLAST INDUSTRIER AS | PROVINOR AS | PYRO AS | R&M SHIP INTERIOR AS | RALF SKRAM AS | REGATTA AS | REKDAL INDUSTRIER AS | REM OFFSHORE ASA | ROLLS-ROYCE MARINE AS | RØRTEK AS | SALTHAMMER BÅTBYGGERI EIENDOMSELSKAP AS | SANDBLOST AS | SAUNES & HELSETH MARITIM AS | SCANA VOLDA AS | SEBASTIAN AS | SEAONICS AS | SHAPE AS | SHIPADMIN AS | SHIP EQUIP AS | SIS CONSULT AS | SIVA | SKAMEK AS | SKIPSSERVICE AS | SKIPSTEKNISK AS | SKORGENES SERVICE AS | SLETTEN ELECTRONICS AS | SPAREBANKEN MØRE | SPERRE INDUSTRI AS | SPERRE SVEIS AS | STADT TOWING TANK AS | STEEL TECH AS | STRANDA VERKSTED AS | STROMEK AS | STX NORWAY ELECTRO AS | STX OSV | SUNNMØRE LIVBELTEFABRIKK AS | SVEISEREPARATØREN AS | SYKKYLVEN MASKINERING AS | SYKKYLVEN STÅL AS | TESS MØRE AS | TOMREFJORD RØR OG MONTERING AS | TOOLS MASKIN OG SKIPSUTSTYR | TRICO OFFSHORE | TRIPLEX AS | TTS OFFSHORE HANDLING EQUIPMENT AS | TYCO SERVICE AS | ULMATEC COMPONENTS AS | ULSTEIN ELEKTRO AS | ULSTEIN GROUP | UNDERTUN INDUSTRI AS | UPTIME AS | VELLO NORDIC AS | VENTIQ AS | VESTNES ELEKTRO AS | VESTSINK AS | VIGOR KRISTIANSUND AS | VIK ELEKTRO AS | VIKE AS | VOLSTAD MANAGEMENT AS | VULKAN SKANDINAVIA AS | WÄRTSILÄ | WEST MARITIME AS | WEST OIL TOOLS AS | WESTING AS | WESTPLAST AS | WILHELMSSEN SHIPS SERVICE AVD ÅLESUND | ZENITH ELEKTRO AS | AAKRE MEKANISKE AS | AAM INDUSTRIPRODUKTER AS | AAS MEK. VERKSTED AS

14 DESIGNSELSKAP / DESIGN COMPANIES **15** REDERIER / SHIPOWNING COMPANIES
17 SKIPSVERFT / SHIPYARDS **166** UTSTYRSLEVERANDØRER / SHIP EQUIPMENT SUPPLIERS
20 000 DYKTIGE MEDARBEIDERE / SKILLED EMPLOYEES
46 MILLIARDER NOK I OMSETNING (2010) / BILLION NOK IN TURNOVER (2010)

EN VERDENsledende MARITIM KLYNGE
ONE WORLD-LEADING MARITIME CLUSTER

Norwegian Centre of Expertise
MARITIME

Postboks 1509, 6025 Ålesund, Norway · Tlf +47 70 32 92 00 · post@ncemaritime.no · www.ncemaritime.no